

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

การประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนนั้น ในปัจจุบันมีการพัฒนาและสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงสองประเภทหลักกล่าวคือ การผลิตเอทานอลเพื่อผสมกับน้ำมันเบนซิน ซึ่งเรียกว่า “น้ำมันแก๊ส โซฮอล์” และการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลเพื่อใช้กับเครื่องยนต์ดีเซลรถบรรทุกหรือเครื่องยนต์การเกษตรซึ่งเรียกว่า “ไบโอดีเซลชุมชน” และนำมาผสมกับน้ำมันดีเซลทั่วไปเพื่อใช้กับเครื่องยนต์ดีเซลกำลังรอบสูงหรือเครื่องยนต์ดีเซลของรถยนต์

น้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการผลิตเอทานอลในระดับโรงงาน เนื่องจากกฎหมายและนโยบายของรัฐที่ผ่านมานั้นมุ่งสนับสนุนการผลิตเอทานอลระดับโรงงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ใช้รถยนต์ส่วนตัว และประกอบกับการผลิตเอทานอลมีต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่า เพราะการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลนั้นขึ้นอยู่กับ การนำเข้าปาล์มน้ำมันดิบซึ่งมีราคาสูงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงไปด้วย แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงแล้วกลับปรากฏว่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ถูกบริโภคมากที่สุดกลับเป็นน้ำมันดีเซลซึ่งมีปริมาณการบริโภคมากกว่าถึง 4 เท่า เนื่องจากน้ำมันดีเซลถูกนำมาใช้ในการขับเคลื่อนธุรกิจหลายประเภท ประกอบกับวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันดิบโลกที่สูงขึ้นอย่างน่าวิตก จนกระทั่งมีการทำวิจัยและสำรวจพบว่าน้ำมันดิบเหล่านั้นซึ่งเป็นน้ำมันที่ขุดเจาะมาจากใต้พื้นดิน จึงเป็นทรัพยากรที่ใช้ไปหมดไปนั้นมีแนวโน้มว่าจะหมดไปในเวลาอันใกล้

ทำให้หลายประเทศใน โลกตื่นตัวที่จะพัฒนาการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน โดยใช้พืชพลังงานซึ่งเป็นทรัพยากรที่พึ่งพาการเพาะปลูกทางการเกษตร โดยเฉพาะน้ำมันไบโอดีเซล ซึ่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ประเทศสหพันธรัฐ-

สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศมาเลเซียมีการพัฒนาด้านการผลิตไบโอดีเซลในระดับโลก กล่าวคือ ผลิตเพื่อใช้ภายในประเทศตนเองและเหลือพอที่จะส่งออกให้แก่ประเทศอื่น ๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย

ดังนั้น การพัฒนาและวิจัยเพื่อผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลในประเทศไทยจึงไม่อาจถูกมองข้ามอีกต่อไป โดยวิเคราะห์ที่ได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ซึ่งกำหนดนโยบายไว้ชัดเจนถึงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตไบโอดีเซลในระดับชุมชน ผู้เขียนเห็นว่าการผลิตในระดับธุรกิจชุมชนนั้นเป็นการตอบ โจทย์ที่ชัดเจนและยั่งยืน เพราะธุรกิจในระดับชุมชนนั้นเป็นการพัฒนาธุรกิจในระดับพื้นฐาน และโดยข้อเท็จจริงแล้วธุรกิจชุมชนเป็นธุรกิจที่มีจำนวนของธุรกิจมากที่สุด แต่มีตัวเลขทางเศรษฐกิจไม่สูง จึงทำให้รัฐไม่ได้เข้ามาให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง ทำให้กฎหมายที่สนับสนุนธุรกิจผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชนนั้นยังไม่มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องศึกษาจากกฎหมายหลายฉบับประกอบกัน โดยเมื่อนำธุรกิจชุมชนมาประกอบกับการทำธุรกิจผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชนแล้วย่อมสร้างความชัดเจนให้ธุรกิจนี้มากขึ้น เพราะเป็นการสนับสนุนการผลิตเพื่อใช้ในชุมชนแบบพึ่งพากันและแบ่งปันให้ชุมชนข้างเคียงได้ในกรณีพื้นฐานการผลิตสูงขึ้น แต่ปัจจุบันกฎหมายและนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องยังมีความไม่เหมาะสมและขาดการส่งเสริมอย่างเพียงพอ จึงเกิดปัญหาดังนี้

1.1 ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

ผู้เขียนเห็นว่าการประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนควรอยู่ในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากลักษณะเด่นของหลักการวิสาหกิจชุมชนนั้นสอดคล้องกับลักษณะการประกอบธุรกิจนี้ แต่ก็ยังมีปัญหากฎหมายที่ควรวิเคราะห์ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเพื่อการประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

โดยทิศทางการบริหารวิสาหกิจชุมชนใด ๆ นั้นขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ตามมาตรา 7 (2) จึงบัญญัติให้มีรายละเอียดชื่อและที่อยู่ของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเพื่อการติดต่อประสานงาน และเป็นการเก็บข้อมูลประวัติของผู้ที่จะมาบริหาร

วิสาหกิจชุมชน ซึ่งบัญญัติไว้สำหรับวิสาหกิจชุมชนแบบทั่วไปที่มีความซับซ้อนในการบริหารมากนัก แต่สำหรับวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนนั้นมีขั้นตอนการผลิตที่ซับซ้อนแตกต่างจากวิสาหกิจชุมชนแบบทั่วไปมาก โดยเฉพาะความซับซ้อนด้านเทคโนโลยีการผลิต แต่กฎหมายฉบับนี้ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะเพื่อวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

ดังนั้น การไม่กำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน จึงสร้างปัญหาด้านคุณสมบัติการบริหารอย่างมาก เพราะธุรกิจนี้จำเป็นต้องใช้ผู้มีอำนาจทำการแทนที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น ความรู้ด้านเทคโนโลยี ด้านการเงิน และด้านการตลาด เป็นต้น เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพและครบถ้วนในมาตรฐานที่ภาครัฐกำหนด คุณสมบัติที่สำคัญอีกประการคือการเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เพราะจะทำให้วิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเต็มที่ ดังนั้นการขาดกฎหมายที่กำหนดคุณสมบัติของผู้ทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเช่นนี้ทำให้วิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนมีจำนวนไม่มากในปัจจุบัน พิจารณาจากข้อมูลจากสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุดที่มีการรายงานระบุว่า วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตปาล์มน้ำมันมีจำนวนเพียง 224 ราย จากวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.38 ของวิสาหกิจชุมชนทั่วประเทศเท่านั้น ทั้งยังกระจุกตัวอยู่ที่เขต 5 จังหวัดสงขลาจำนวน 153 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.30 ของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตปาล์มน้ำมันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่านอกจากไม่มีวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนแบบครบวงจรแล้ว วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนก็มีอัตราส่วนน้อยมากและยังไม่กระจายไปยังทั่วทุกชุมชนอีกด้วย นั่นเป็นเพราะการส่งเสริมและการบริหารของวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2) ปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

ผู้เขียนเห็นว่าธุรกิจชุมชนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนนั้น หลักการสำคัญคือ การมุ่งส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิสาหกิจชุมชนตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนนั้นสามารถพึ่งพาตัวเองได้ในที่สุด ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 บัญญัติให้แต่งตั้งกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามมาตรา 12 (3) และกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตามมาตรา 20 โดยกำหนดให้กรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนหลายประการตามมาตรา 13 และ 21 ตามลำดับ

แต่ปัญหาเกิดจากการแต่งตั้งกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนมาตรา 12 (3) และ มาตรา 20 กฎหมายฉบับนี้บัญญัติให้แต่งตั้งจากบุคคลที่เป็นผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนเท่านั้น ทำให้วิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนขาดโอกาสที่จะมีผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านอื่น ๆ เช่นผู้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต ด้านการบริหาร เป็นต้น มาร่วมบริหารวิสาหกิจชุมชนได้เนื่องจากถือว่ามีใช้สมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดซึ่งถือว่าเป็นคณะกรรมการที่ใกล้ชิดกับวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด บทบัญญัติดังกล่าวจึงถือว่าขัดกับหลักการวิสาหกิจชุมชนและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชนข้างต้น

อีกทั้งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนนี้ยังบัญญัติอำนาจหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตาม มาตรา 13 (2) และมาตรา 21 (2) ให้ประสานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ แต่ในการแต่งตั้งกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามมาตรา 12 (3) (4) รวมทั้งการแต่งตั้งกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการ

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตามมาตรา 20 กลับไม่ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่รัฐส่วนท้องถิ่นเช่น อบต. อบจ. เป็นต้น ได้มีส่วนร่วมเข้ามาเป็นกรรมการทั้งสองประเภท ทั้งที่บุคคลดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่มีความชำนาญในการประสานงานกับหน่วยงานรัฐ และยังอยู่ในฐานะเป็นคนในชุมชนย่อมมีความรู้และเข้าใจวิถีชุมชนได้มากกว่าเจ้าหน้าที่รัฐจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ด้วยสาเหตุนี้ทำให้ที่ผ่านมาวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับพลังงานทดแทนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดผู้ที่จะประสานงานกับภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังขัดกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชนอีกด้วย เพราะเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นเหล่านั้นถือว่าเป็นคนชุมชนด้วยในอีกฐานะหนึ่ง

1.2 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับปัจจัยในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลของธุรกิจระดับชุมชน

นโยบายของรัฐบาลและกฎหมายส่งเสริมการลงทุนส่วนใหญ่มุ่งเน้นสนับสนุนผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงรายใหญ่ระดับโรงงานเป็นหลัก ทำให้ผู้ผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนจึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านปัจจัยในการผลิตจากภาครัฐมากขึ้นในสถานะที่มีความสำคัญต่อการบริโภคของคนส่วนใหญ่ของประเทศตามทฤษฎีบริการสาธารณะและประโยชน์สาธารณะ โดยถือว่าเป็นธุรกิจที่เป็นข้อยกเว้นของการได้รับการบริการจากภาครัฐอย่างเท่าเทียมกันเพราะเหตุเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่ง ปัจจัยในการประกอบธุรกิจนี้อาจแบ่งได้เป็น 3 ประการหลัก คือ

1) ปัจจัยด้านแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

แหล่งเงินทุนของวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนนั้น ตามกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนนั้น มาตรา 30 บัญญัติหน้าที่คณะกรรมการฯ ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของวิสาหกิจชุมชน โดยมาตรา 30 (2) กำหนดให้คณะกรรมการฯ ส่งเสริมและสนับสนุน หรือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเงินลงทุน และกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ในมาตรา 31 (3) ให้มีหน้าที่ “เสนอแนะต่อกองทุนที่เกี่ยวข้อง

หรือคณะกรรมการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานหรือ การแก้ไขปัญหาเงินทุน
ในการสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน” นั้นหมายความว่า การส่งเสริมด้านเงินทุนตาม
พระราชบัญญัตินี้มีเพียงการแนะนำและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้าน
เงินทุนให้แก่วิสาหกิจชุมชนเท่านั้น มิได้มีแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะไว้รองรับธุรกิจนี้
แต่อย่างใด

ผู้เขียนเห็นว่าปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชน
สามารถได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนภาครัฐอื่นคือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชน-
เมือง (กทบ.) ตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547
เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนธุรกิจระดับชุมชนแบบทั่วไป
โดยเฉพาะ และมีการอนุมัติวงเงินสินเชื่อที่เหมาะสมและใช้เวลาพิจารณาอนุมัติไม่มาก
โดยพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านฯ มาตรา 19 และ 31 วรรคท้ายกำหนดให้
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ สามารถออกระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนฯ โดยกำหนดสาระสำคัญ
ตามหมวด 6 เรื่องการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน อันสอดคล้องกับวงเงินเพื่อการดำเนิน
ธุรกิจชุมชนแบบทั่วไป แต่ทั้งนี้กฎหมายกองทุนหมู่บ้านฯ ยังมีปัญหาด้านกฎหมายที่ควร
ได้รับการแก้ไขให้เหมาะสมกับธุรกิจผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนการผลิต
และบริหารที่แตกต่างและซับซ้อนกว่าธุรกิจชุมชน โดยทั่วไป ดังนี้

ระเบียบดังกล่าวตามข้อ 37 กำหนดจำนวนเงินกู้สูงสุดเพียง 50,000 บาท
ซึ่งยังไม่เพียงพอกับธุรกิจผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชน และการกำหนดเงื่อนไขการขอกู้
ตามข้อ 40 ให้กำหนดเงื่อนไขอัตราดอกเบี้ยในอัตราแน่นอนได้เอง เช่นเดียวกับข้อ 39
ซึ่งให้กองทุนหมู่บ้านฯ เรียกหลักประกันได้เองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน
ระเบียบหรือข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านฯ ทำให้กองทุนหมู่บ้านฯ ที่อ่อนแอด้านการเงิน
กว่ามาขอกู้ข้ามกองทุนฯ ถูกเอาเปรียบได้จากการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ไม่เป็นธรรม
ปัญหาเงื่อนไขการขอกู้ประการคือ ระยะเวลาการคืนเงินกู้ ตามข้อ 41 (1) ซึ่งถูกแก้ไข
โดยระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552 ซึ่งกำหนดเงื่อนไขให้คืนเงินกู้ภายใน 2 ปีอันเป็นระยะเวลาที่สั้น
เกินไปสำหรับธุรกิจผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชน ประกอบกับข้อ 19 และข้อ 20 ของ

ระเบียบนี้ยังกำหนดเกี่ยวกับการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคุณสมบัติที่
ต้องห้ามเป็นกรรมการกองทุนโดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนทุกคนต่างกู้เงินเพื่อธุรกิจ
ของตนเองได้ ปัญหาคือ ข้อ 21 (6) บัญญัติให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจอนุมัติเงินกู้
ได้ ทำให้ปัจจุบันเกิดปัญหา โดยกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถเอื้อประโยชน์เกี่ยวกับ
เงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านแก่ตนเองและบุคคลใกล้ชิดได้ โดยพบข้อมูลสนับสนุนว่า
กองทุนหมู่บ้านที่มีปัญหาหนี้ค้างชำระ 225 กองทุน ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่ากรรมการ
รวมถึงประธานกองทุนหมู่บ้านฯ ขอกู้เงินและมีหนี้ค้างชำระต่อกองทุนจำนวน 76
กองทุน คิดเป็นร้อยละ 33.78 ของกองทุนหมู่บ้านที่มีปัญหาหนี้ค้างชำระ ซึ่งเป็นเหตุผล
สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สมาชิกเกิดการเลียนแบบและถือเป็นข้ออ้างไม่ชำระคืนเงินกู้
ตามสัญญา และเกิดการแผ่ขยายของปัญหาหนี้ค้างชำระเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่เป็นเช่นนี้
เพราะพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านฯ ไม่มีบัญญัติเกี่ยวกับระบบตรวจสอบการอนุมัติ
สินเชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ไว้ในพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านฯ เลย
ทำให้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ ลดน้อยลงจนเกิดภาวะขาดทุนจนไม่มีเงินมาสนับสนุน
วิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชนได้

2) บังคับด้านการสนับสนุนความรู้ทางเทคโนโลยีในการผลิต

ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มาตรา 27
บัญญัติหน้าที่ให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนกิจการ
ของวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะด้านการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเทคโนโลยี การจัดการ
และการตลาด แต่กฎหมายฉบับนี้กลับกำหนดอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ
ชุมชนเพียงการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกิจระดับชุมชนนั้น ๆ
ตามมาตรา 30 และมาตรา 13 ไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ
ชุมชนให้ส่งเสริมปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตไว้โดยชัดเจนมีเพียง
มาตรา 13 (5) ซึ่งกำหนดหน้าที่สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการ
ดำเนินงานกิจการวิสาหกิจชุมชน ทั้งที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีอำนาจ
เพียงประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ด้าน
เทคโนโลยีการผลิตที่จะส่งเสริมด้านความรู้ให้แก่วิสาหกิจชุมชนได้เอง ทำให้การมีส่วน
ร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีไม่มากพอสำหรับการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการ

ผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนแบบครบวงจร เพราะข้อเท็จจริงที่ปรากฏคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นมีหลายหน่วยงาน แต่ไม่มีหน่วยงานใดที่สนับสนุนด้านความรู้ทางเทคโนโลยีในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนโดยตรงเพียงหน่วยงานเดียว จึงไม่มีหน่วยงานใดเสนอตัวเป็นผู้รับผิดชอบ โดยเฉพาะ

ประเด็นของปัจจัยการส่งเสริมความรู้ด้านเทคโนโลยีในการผลิตวัตถุดิบคือ พี่พลังงานทดแทน ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลไทยได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ขึ้นมาเพื่อให้การกำหนดนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนาปาล์มน้ำมันที่เป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการและผู้เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่าแม้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวกำหนดอำนาจของคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (Thailand Palm Oil Board) หรือ “กนป.” ไว้ตามข้อ 7 ของระเบียบฯดังกล่าว แต่ไม่ปรากฏว่ามี การบัญญัติการสนับสนุนปัจจัยด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อ น้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนในระดับชุมชน และปัญหาอีกประการคือ ระเบียบฯ ฉบับนี้สนับสนุนเฉพาะการปลูกปาล์มน้ำมันเท่านั้น ทั้งที่ประเทศไทยยังมีพืชพลังงานทดแทนชนิดอื่นอีกซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบได้เช่น สบู่ดำ เป็นต้น รวมถึงยังมิได้ มีกฎหมายกำหนดเรื่องคุณภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน หรือไบโอดีเซลด้านต่าง ๆ แบบแยกประเภทดังเช่น Malaysia Palm Oil Board (Quality) Regulation 2005 และ Malaysia Palm Oil Board (Licensing) Regulation 2005 ซึ่งเป็นกฎหมายของประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ สำหรับปัจจัยด้านความรู้ทางเทคโนโลยีในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนนั้น เนื่องจากต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตเฉพาะซึ่งคนในชุมชนทั่วไปไม่มีความสามารถผลิตอย่างถูกต้องและปลอดภัย

ประกอบกับมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนฯ กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีหน้าที่ช่วยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน โดยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนี้ได้แก่ กรมธุรกิจพลังงาน สังกัดกระทรวงพลังงาน ซึ่งได้ออกประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่องกำหนดลักษณะและคุณภาพไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ. 2549 และอีกหน่วยงานคือ กรมพัฒนา-

พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) สังกัดกระทรวงพลังงาน ซึ่งมีภารกิจทั่วไปในการดูแลเกี่ยวกับการส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน กำกับการอนุรักษ์พลังงาน จัดหาแหล่งพลังงาน พัฒนาทางเลือกการใช้พลังงานแบบผสมผสาน และเผยแพร่เทคโนโลยีด้านพลังงานในแง่การอนุรักษ์พลังงาน ดังนั้น โดยหลักการหน่วยงานทั้งสองควรมีหน้าที่ในการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน แต่กลับไม่มีบทบาทปฏิบัติใดที่กำหนดให้ทั้งสองหน่วยงานมีการสนับสนุนด้านความรู้ทางเทคโนโลยีในแง่การผลิตพลังงานทดแทนในลักษณะการประกอบธุรกิจชุมชน ทำให้ปัจจุบันคนในชุมชนยังผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนกันอย่างไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตยังสูงเกินกว่าที่จะแข่งขันกับราคาน้ำมันดิบโลก และน้ำมันที่ผลิตอาจไม่ได้มาตรฐานพอจนส่งผลต่อเครื่องยนต์ของผู้บริโภค

3) ปัญหาปัจจัยด้านที่ดินในการผลิตวัตถุดิบ

ปัจจัยด้านที่ดินนั้นสร้างปัญหาให้ทั้งภาครัฐและเอกชน กล่าวคือ มีการบุกรุกที่ดินของรัฐเพื่อปลูกพืชน้ำมัน และการเบียดเบียนพื้นที่ปลูกพืชน้ำมันเพื่อการบริโภคของประชาชน ปัจจุบันประเทศไทยนั้นยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับที่ดินเพื่อการผลิตพืชพลังงานทดแทน โดยเฉพาะ ผู้เขียนเห็นว่าหน่วยงานที่มีบทบาทให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประสานงานในการส่งเสริมปัจจัยด้านที่ดินได้แก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีอำนาจส่งเสริมปัจจัยด้านที่ดินแก่คนในชุมชนได้ตามพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยได้ตรากฎหมายนี้ขึ้นตามหลักการและเหตุผลคือ เพื่อแก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ และเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในชุมชน โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์มากที่สุด

ปัจจุบันกฎหมายนี้ให้อำนาจคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินฯ หรือ คปก. ได้ออกประกาศกระทรวงฯ เรื่องกำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้ แต่นิยามของกิจการอื่นที่เป็น

การเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม หมายถึง กิจการแปรรูปผลิตผลเกษตรกรรม ซึ่งใช้ผลผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นหลัก อันมิได้นิยามคำว่า “แปรรูป” ไว้ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่ากิจการอื่นที่เป็นการเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมนี้จะหมายรวมถึงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนจากพืชพลังงานทดแทนด้วยหรือไม่ ทำให้ยังไม่อาจสรุปได้ว่า คปก. จำต้องจัดปัจจัยที่ดินให้แก่วิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน อีกทั้งพระราชบัญญัตินี้ก็สนับสนุนการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในลักษณะครอบครัว มิได้สนับสนุนให้จัดที่ดินในลักษณะชุมชนใช้ร่วมกัน จึงขัดกับหลักการดำเนินงานในลักษณะวิสาหกิจชุมชนและแนวคิดโฉนดชุมชน ซึ่งเน้นให้คนในชุมชนทำธุรกิจร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรภายในชุมชนร่วมกันด้วย

1.3 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

ตามประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร(ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ. 2549 ส่วนท้ายประกาศฉบับนี้ได้กำหนดลักษณะและคุณภาพประเภทมาตรฐานการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนไว้ 13 ประเภท โดยอ้างอิงมาจากมาตรฐาน American Society for Testing and Materials (ASTM) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งตามข้อ 8 (3) ของประกาศฉบับนี้ กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเก็บตัวอย่างไว้เพื่อจัดส่งให้ตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของกรมธุรกิจพลังงานด้วยวิธีการสุ่มตรวจภายหลังจากการตรวจสอบครั้งแรก (เพื่อการออกหนังสือรับรอง)

ปัญหาคือ บทบัญญัตินี้กำหนดจำนวนประเภทมาตรฐานหลายประเภท ผู้ประกอบธุรกิจก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดส่งมาให้เจ้าหน้าที่ส่วนกลางและค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์มากตามไปด้วย ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ก็มิได้บัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนและเงื่อนไขการส่งตัวอย่างน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนมาเพื่อตรวจสอบ และมีได้กล่าวถึงค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบอีกด้วย ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่กรมธุรกิจพลังงาน ทราบว่าการตรวจสอบโดยไม่มีค่าใช้จ่ายนั้นมีเพียง

การตรวจสอบในครั้งแรกเพื่อขอหนังสือรับรองจากกรมธุรกิจพลังงานเท่านั้น การตรวจสอบหลังจากนั้นผู้ประกอบการธุรกิจต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบมาตรฐานน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนเอง จึงมีผลต่อมาตรฐานน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนซึ่งถูกละเลยด้านการตรวจสอบคุณภาพ และสร้างความไม่มั่นใจให้แก่ผู้บริโภคด้วย

2. ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนในระดับชุมชนจะเหมาะสมกับการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนในลักษณะวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และถือว่าเป็นธุรกิจชุมชนประเภทหนึ่งก็ตาม แต่ด้วยลักษณะของธุรกิจนี้ซึ่งมีความซับซ้อนทั้งด้านการบริหาร และขั้นตอนการผลิตมากกว่าธุรกิจชุมชน โดยทั่วไป อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่ได้ศึกษามานั้นมีหลายฉบับ แต่มิได้สนับสนุนธุรกิจนี้โดยตรง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็มีหลายหน่วยงาน ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอแนะให้นำประเด็นปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นมาวิเคราะห์แนวทางแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ โดยเห็นได้จากที่ผ่านมาทุกปีรัฐบาลต้องพยุงราคาน้ำมันดีเซล เพราะหากไม่ช่วยเหลือด้วยการพยุงราคาดังกล่าวก็จะกระทบกับความเป็นอยู่ด้านการบริโภคของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศในหลายด้าน จึงมีแนวทางเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

จากการศึกษาสภาพการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลแล้ว การรวมกลุ่มกันในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มีความสอดคล้องกับธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนมากที่สุด ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนวทางแก้ปัญหาดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเพื่อการประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

ผู้เขียนเสนอให้แก่ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ว่าด้วยการจดทะเบียนและการเปิดจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 บัญญัติขึ้น โดยให้เพิ่มนิยามคำว่า “วิสาหกิจชุมชนเฉพาะ” เพื่อแบ่งขนาดวิสาหกิจชุมชนที่จะให้การส่งเสริมและนิยามคำว่า “ชุมชน” เพื่อประโยชน์ในการออกเสียงหรือลงมติในเรื่องต่าง ๆ ของคนในชุมชน ตามข้อ 6 ของระเบียบฯ ดังนี้

คำว่า “วิสาหกิจชุมชนเฉพาะ” ให้นิยามในลักษณะเดียวกับนิยามคำว่า “วิสาหกิจชุมชน” แต่ควรเพิ่มคำว่า “อันมีลักษณะเฉพาะทางและขั้นการผลิตที่สูงกว่าวิสาหกิจชุมชน โดยทั่วไป” และเพิ่มการยกตัวอย่างเพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเพิ่มคำว่า “เช่น วิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับพลังงานทดแทน เป็นต้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และประเภทวิสาหกิจชุมชนเฉพาะที่คณะกรรมการจะประกาศกำหนด”

ส่วนคำว่า “ชุมชน” ควรนิยามให้ “หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่อาศัยร่วมกันเป็นหลักแหล่งเป็นเวลาช้านาน จนเป็นที่ยอมรับหรือรู้จักโดยชุมชนใกล้เคียง ทั้งในรูปแบบหมู่บ้าน ตำบล หรือมีคนในชุมชนมากกว่า 10 ครัวเรือนขึ้นไป”

ประเด็นต่อมาเกี่ยวกับปัญหาการกำหนดคุณสมบัติของผู้ทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนซึ่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ว่าด้วยการจดทะเบียนและการเปิดจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มิได้บัญญัติไว้ โดยขอเสนอให้เพิ่มเป็นข้อ 10/1 ต่อจากข้อ 10 ของระเบียบฯ ข้างต้นซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับเงื่อนไขการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน โดยทั่วไป เพื่อป้องกันการเพิ่มขึ้นตอนความยุ่งยากให้แก่วิสาหกิจชุมชน โดยทั่วไปและให้ขั้นตอนนี้สอดคล้องและใช้บังคับกับวิสาหกิจชุมชนเฉพาะเพื่อธุรกิจผลิตพลังงานทดแทนเท่านั้น โดยนำเอาแนวการร่างกฎหมายมาจาก ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มุ่งสนับสนุนธุรกิจชุมชนเช่นเดียวกันและสอดคล้องกัน และ

เพิ่มหลักการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามทฤษฎีการมีส่วนร่วม
ร่วมของชุมชน เพื่อประโยชน์ในการประสานงานกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องดังนี้

“ข้อ 10/1 ให้ผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเฉพาะมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีความพร้อม ความสนใจ และมีส่วนร่วมกับชุมชนนั้น ๆ
มากกว่า 2 ปีรวมทั้งมีการแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งความพร้อมในการเข้าร่วมบริหารจัดการ
วิสาหกิจชุมชน โดยผ่านการรับรองของคนในชุมชนด้วยลายมือชื่อในหนังสือ
รับรองจำนวน 1 ใน 20 ของจำนวนคนในชุมชนนั้นทั้งหมด เว้นแต่เป็นผู้มีอำนาจทำการ
แทนซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

(2) เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน เช่น
สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น และสมัครใจในการเข้าบริหารจัดการ
วิสาหกิจชุมชนเฉพาะ โดยให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินห้าคน ซึ่งมาจาก
บุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน เช่น สมาชิก ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดย
การเลือกตั้งของสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนเฉพาะ โดยให้พิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้
ความสามารถ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเฉพาะ โดย
อาจจะเป็นคนในชุมชนหรือคนนอกชุมชนซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชนตาม
(1) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (4) สำหรับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต้อง
มีอย่างน้อยหนึ่งคนซึ่งมีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

(3) การคัดเลือกผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเฉพาะนั้นควร
คำนึงถึงจำนวนผู้มีอำนาจทำการแทนชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยให้
คำนึงถึงหลักศาสนา วัฒนธรรม และจารีตประเพณีของแต่ละชุมชนนั้น

(4) ผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชนเฉพาะ ต้องมีคุณสมบัติทั่วไป
และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

ก. เป็นผู้มิใช่ผู้อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นติดต่อกันเป็น
ระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือก

ข. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุครบสามสิบห้าปีบริบูรณ์

ค. เป็นผู้ที่ไม่มีความประพฤติบกพร่องในศีลธรรมอันดีมีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงินตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ง. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือบุคคลล้มละลาย

จ. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ฉ. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานกระทำโดยประมาท หรือ ลหุโทษ

ช. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด”

2) ปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

ผู้เขียนเสนอแนะให้แก้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตามมาตรา 12 และคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ตามมาตรา 20 ซึ่งปัจจุบันมีการแต่งตั้งแล้วในทุกจังหวัด จึงเสนอขอให้แก้ไขทั้งสองมาตรา เพื่อให้สอดคล้องกับวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชน ดังนี้

(1) ให้แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตามมาตรา 12 (3) และ (4) เพื่อให้สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และเพิ่มการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐซึ่งมีฐานะเป็นคนในชุมชนเองด้วย ดังนี้

มาตรา 12 (3) ให้เพิ่มข้อความว่า “เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วน-
ภูมิภาคหรือท้องถิ่น ผู้ได้รับการยอมรับด้านความรู้ความสามารถที่ได้รับเลือกตาม
ระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด” ในตอนท้ายของ (3) และ

มาตรา 12 (4) ให้เพิ่มข้อความว่า “และด้านความรู้เทคโนโลยีการผลิต
จำนวนสองคน” ในตอนท้ายของ (4)

การบัญญัติเช่นนี้ก็เพื่อให้ผู้ที่แม้ไม่ใช่ผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนแต่
เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับด้านความสามารถจากสังคมหรือชุมชน ได้มีโอกาสเข้าร่วม
เป็นกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและใช้อำนาจตาม มาตรา 13 ได้ และกำหนดให้ผู้ที่
มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเข้ามาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเพิ่มมาตรฐานในการผลิตให้แก่ธุรกิจ
ผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนรูปแบบวิสาหกิจชุมชนและยังเป็นประโยชน์แก่วิสาหกิจ
ชุมชนอื่นที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตที่จะมีขึ้นในอนาคตต่อไป และ
เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม
เพื่อประโยชน์ในการประสานงานกับหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน
เพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซล เช่น กรมธุรกิจพลังงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและ-
อนุรักษ์พลังงาน (พพ.) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นต้น

(2) ให้แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิของ
คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ตามมาตรา 20 โดยเพิ่มคำว่า “เจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างน้อยหนึ่งคน ผู้ได้รับการยอมรับด้านความรู้ความสามารถ
ที่ได้รับเลือกในกรุงเทพมหานครตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด” และเพิ่มประโยคที่
เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิให้เพิ่มถ้อยคำว่า “และด้านความรู้ทางเทคโนโลยี
การผลิตสองคน” ใน มาตรา 20 (1) และ (2) เพื่อให้สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม
ของคนในชุมชน และเพิ่มการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐซึ่งมีฐานะเป็นคน
ในชุมชนเองด้วย

การบัญญัติเช่นนี้ก็เพื่อให้ผู้ที่แม้ไม่ใช่ผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน แต่
เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับด้านความสามารถจากสังคมหรือชุมชนต้นแบบวิสาหกิจชุมชน
ได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและใช้อำนาจตาม มาตรา 21
ได้ และกำหนดให้ผู้ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเข้ามาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเพิ่มมาตรฐาน

ในการผลิตให้แก่ธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนรูปแบบวิสาหกิจชุมชนและเป็น
 ประโยชน์แก่วิสาหกิจชุมชนอื่นที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตที่จะมีขึ้น
 ในอนาคตต่อไป และเน้นย้ำให้กำหนดเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต้องเข้ามา
 มีส่วนร่วม เนื่องจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนี้เป็นหน่วยงานที่
 ส่งเสริมและช่วยประสานงานให้กับวิสาหกิจชุมชนระดับธุรกิจชุมชนได้ใกล้ชิดมาก
 ที่สุด หากมีเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. หรือ อบจ. เป็นต้น ร่วมเป็น
 คณะกรรมการแล้วย่อมเอื้อประโยชน์ให้ทั้งแก่วิสาหกิจชุมชนและภาครัฐเองด้วย แต่
 ทั้งนี้ก็ได้ละเลยทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงกำหนดให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม
 ในการรับรองเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและ
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว

(3) เพื่อให้การคัดเลือกผู้แทนวิสาหกิจชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิของ
 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามมาตรา 12 และผู้แทนวิสาหกิจชุมชน และ
 ผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตามมาตรา 20 เป็นไป
 อย่างเหมาะสมและมีมีส่วนร่วมของคนในวิสาหกิจชุมชน โดยแท้ จึงเสนอแนะให้แก้ไข
 เพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้แทนวิสาหกิจชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิในมาตรา 14 (5)
 และ (7) ดังนี้

“(5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการ ที่ปรึกษา หรือ
 ผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรค-
 การเมือง” และ “(7) เฉพาะเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
 ผู้ได้รับการยอมรับด้านความรู้ความสามารถที่ได้รับเลือก ผู้ทรงคุณวุฒิด้านความรู้ทาง
 เทคโนโลยีการผลิต ต้องได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด ก่อนวันที่
 ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามประกาศของ
 คณะกรรมการกำหนด”

ข้อเสนอแนะประการสุดท้ายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่องค์การ-
 บริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติส่งเสริม
 วิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าเป็นผู้ที่มีประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชน
 เพื่อธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนอย่างมากเนื่องจากมีสองสถานะ กล่าวคือ เป็นทั้ง

เจ้าหน้าที่รัฐและเป็นคนในชุมชนเองด้วย จึงควรบัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้เป็นการเฉพาะไว้เป็นร่างประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

ก. ช่วยเหลือด้านการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน โดยตั้งเป็นศูนย์รับตรวจสอบและให้ความรู้ด้านการจดทะเบียนเบื้องต้น พร้อมทั้งช่วยดำเนินการร่วมกับผู้จดทะเบียน

ข. เข้ารับการอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตพืชพลังงานทดแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตน้ำมันพลังงานทดแทนจากกรมธุรกิจพลังงานและกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ค. ให้ความรู้ด้านวิสาหกิจชุมชน และความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตและการพัฒนาผลผลิตด้านพลังงานทดแทนแก่ชุมชนของตน และชุมชนใกล้เคียง

ง. เป็นผู้แทนของชุมชนนั้น ๆ ในการร่วมบริหารวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

จ. รวบรวมข้อมูลวิสาหกิจชุมชน เพื่อรายงานผลการประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนของวิสาหกิจชุมชนภายในชุมชนนั้น ๆ ให้แก่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทราบทุกไตรมาส

2.2 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมปัจจัยในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลของธุรกิจระดับชุมชน

เนื่องจากปัญหาด้านปัจจัยในการผลิตนี้ถูกแจกแจงออกเป็น 3 ปัจจัยย่อย จึงขอแบ่งข้อเสนอนี้ตามปัจจัยปัญหาเหล่านั้น ดังนี้

1) ปัญหาปัจจัยด้านแหล่งเงินทุนของธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน

ผู้เขียนขอเสนอแนะให้แก้ไขระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุน พ.ศ. 2551 เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับด้านเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน โดยแก้ไขหมวด 6 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้

(1) เนื่องจากธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนมีต้นทุนเครื่องจักรและค่าใช้จ่ายจากขบวนการผลิตซับซ้อนและสูงกว่าธุรกิจชุมชนโดยทั่วไป จึงให้เพิ่ม

ข้อความเป็นวรรคสุดท้ายของ ข้อ 37 คือ “ให้กองทุนหมู่บ้านที่มีผู้ประกอบการธุรกิจผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ 1 วิสาหกิจชุมชนขึ้นไป จัดตั้งกองทุนเฉพาะชื่อว่า “กองทุนเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน” และให้มีอำนาจอนุมัติจำนวนเงินกู้ตั้งแต่ห้าหมื่นบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท ซึ่งให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ พิจารณาจากแผนการทำธุรกิจ โดยเฉพาะเนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับพลังงานทดแทน ค่าเครื่องจักร และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมทั้งจำนวนวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่รวมตัวกันตามรายละเอียดของเอกสารประกอบคำขอ โดยต้องมีการเรียกประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดโดยเสียงข้างมาก”

(2) ให้แก้ไขเงื่อนไขการขอกู้เงิน โดยเพิ่มเติมข้อความเพื่อเป็นเงื่อนไขเฉพาะที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน ดังนี้

ก. ให้ยกเลิกข้อ 41 (1) เกี่ยวกับระยะเวลาคืนเงินกู้เนื่องจากธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน มีข้อกำหนดด้านระยะเวลาเพาะปลูกและเตรียมพืชพลังงานทดแทนเพื่อเป็นวัตถุดิบอันเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิต ซึ่งอาจใช้ระยะเวลากว่า 4-5 ปี ดังนั้นช่วงระยะเวลาดังกล่าวรัฐจึงควรเข้ามาช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ประกอบการนี้ ตามทฤษฎีบริการสาธารณะและประโยชน์สาธารณะ จึงเสนอให้ใช้ข้อความนี้แทน

“(1) เงินกู้ หรือเงินลงทุนทุกประเภท ซึ่งให้กู้หรือยืมจากเงินและดอกเบี้ยหรือผลอันเกิดจากเงินที่ได้รับจากการจัดสรร หรือสมทบจากสำนักงาน ให้ผู้กู้ หรือผู้ยืมชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ทำสัญญา ยกเว้นเงินบัญชีอื่น

เฉพาะกรณีผู้กู้เพื่อทำธุรกิจผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนในรูปแบบธุรกิจชุมชนให้คืนเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน 5 ปี และห้ามกำหนดข้อบังคับให้มีการเริ่มผ่อนชำระเงินกู้และดอกเบี้ยก่อนครบระยะเวลาการกู้ใน 2 ปีแรก แต่หากเป็นกรณีธุรกิจชุมชนที่ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนแบบครบวงจร คือ ธุรกิจชุมชนที่มีการผลิตวัตถุดิบการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนเองภายในชุมชน ให้คืนเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน 8 ปี และห้ามกำหนดข้อบังคับให้มีการเริ่มผ่อนชำระเงินกู้และดอกเบี้ยก่อนครบระยะเวลาการกู้ใน 5 ปีแรก ทั้งนี้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้น

เป็นผู้พิจารณาวิธีการชำระคืน โดยดูจากประเภท กำลังการผลิต ขนาดธุรกิจชุมชนนั้น และการรักษาสีสิ่งแวดล้อมในชุมชนประกอบ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามวิธีการชำระคืนตาม ข้อ 42”

ข. เสนอให้ยกเลิกข้อ 40 วรรคแรก และแทนที่ด้วยข้อความดังนี้ “ให้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนดอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้ เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศ อัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย เว้นธุรกิจผลิตน้ำมันเชื้อเพลิง พลังงานทดแทนระดับชุมชนให้กำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนไม่เกินร้อยละ 4 ในทุกกรณี ทั้งกรณีการกู้เงินภายในกองทุนหมู่บ้านฯ และการกู้เงินข้ามกองทุนหมู่บ้าน ทั้งนี้ระยะเวลาเรียกเก็บดอกเบี้ยให้เป็นไปตามประกาศ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนด” โดยอ้างอิงอัตราดอกเบี้ยจากอัตราดอกเบี้ยของ สินเชื่อโครงการเงินหมุนเวียนเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและส่งเสริมการใช้พลังงาน ทดแทน ของ SMEs Bank ซึ่งรับนโยบายนี้จาก กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน ทั้งนี้ก็เพื่อสนับสนุนและจูงใจให้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ชุมชนเข้ามาอยู่ในอัตราดอกเบี้ยที่เท่าเทียมกัน และทำให้วิสาหกิจชุมชนอื่นมากู้เงินข้าม กองทุนหมู่บ้านฯ เป็นการนำเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านฯ และเพิ่มทางเลือกในการขอเงินกู้ ให้วิสาหกิจชุมชนอื่นด้วย

ค. ข้อ 39 เกี่ยวกับเงื่อนไขการเรียกหลักประกันเงินกู้ เสนอให้เพิ่ม ถ้อยคำเป็น ข้อ 39 วรรคสองดังนี้ “เฉพาะแต่กรณีธุรกิจผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงาน ทดแทนรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเรียกหลักประกันเงินกู้ เป็นการจำนองอสังหาริมทรัพย์ในอัตราร้อยละ 50 ของจำนวนเงินที่ขอกู้ และกรรมการ กองทุนหมู่บ้านฯ จำนวน 1 คน หรือเจ้าหน้าที่รัฐระดับท้องถิ่นระดับ 3 ขึ้นไป จำนวน 1 คน เข้าค้ำประกันเงินกู้ทุกกรณี” เพื่อจูงใจให้วิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนได้ประโยชน์จากเงื่อนไขหลักประกันนี้ในเงื่อนไขที่เท่าเทียมกัน และทำให้ วิสาหกิจชุมชนอื่นในเขตกองทุนหมู่บ้านนั้นและกองทุนหมู่บ้านอื่นสนใจมาขอข้าม กองทุน เนื่องจากผู้เขียนอ้างอิงหลักการจากการกำหนดเงื่อนไขหลักประกันของกองทุน

พัฒนาสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เพราะเห็นว่ารูปแบบวิสาหกิจชุมชนนั้นมีรากฐานพัฒนามาจากการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์นั่นเอง

(3) เสนอให้เพิ่ม ข้อ 19 วรรคท้าย ดังนี้ “อนึ่ง กรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคนไม่มีสิทธิขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ไม่มีส่วนได้เสียด้วยเสียงข้างมากตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อตรวจสอบการอนุมัติเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้าน ในกรณีที่มีการร้องเรียนการอนุมัติโดยปรากฏหลักฐานว่ามีกรรมการกองทุนหมู่บ้านคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนมีส่วนได้เสียใดโดยมิชอบกับการอนุมัติเงินกู้ นั้น ให้กำหนดระยะเวลาร้องเรียนไว้ภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่ทราบความมิชอบดังกล่าว โดยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด” การบัญญัติเช่นนี้เพื่อลดโอกาสให้กรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ สามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและญาติพี่น้อง เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าตำแหน่งกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนรวม ดังนั้นการเข้าร่วมบริหารกองทุนหมู่บ้านจึงเป็นภาระกิจที่มีเกียรติและสมควรต้องโปร่งใส

ผู้เขียนขอเสนอแนะให้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ตาม ข้อ 19 และ 20 ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นการกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับสนับสนุนด้านเงินทุนแก่ธุรกิจชุมชน โดยทั่วไป แต่ยังไม่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน จึงขอเสนอให้แก้ไขระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 โดยให้กำหนดเพิ่มเติมคุณสมบัติของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามข้อ 20 เป็นข้อ 20 (9) คือ “(9) เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีคุณสมบัติด้านความรู้เฉพาะด้านการเงิน และด้านการบริหาร โดยไม่จำเป็นต้องเป็นคนในชุมชนนั้นเท่านั้น แต่ทุกคนต้องเป็นผู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนนั้นรับรองเป็นหนังสือด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ทั้งนี้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเหล่านี้ให้มีจำนวนอย่างน้อย 3 ใน 4 ของจำนวนคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด และให้มีบุคคลที่มาจาก

หน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบล และ/หรือองค์การบริหารส่วน-
จังหวัด จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คน การพิจารณาสรรหานั้นต้องคัดเลือกบุคคลที่มาจาก
คนในชุมชนก่อนซึ่งมีความรู้เฉพาะด้าน คือผู้ที่มีความรู้ด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้าน
การบริหาร อย่างละ 1 คน โดยต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านนั้น ๆ หรือต้องมี
ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพด้านนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือทั้งสองกรณี แต่หาก
ไม่สามารถหาผู้ที่มีความรู้ภายในชุมชนได้ก็สามารถขอความร่วมมือจากคนนอกชุมชน
ได้ แต่ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในชุมชนใกล้เคียงซึ่งจำนวนต้องไม่เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
คณะกรรมการกองทุน”

2) ปัญหาปัจจัยด้านการสนับสนุนความรู้เทคโนโลยีในการผลิต

ขอเสนอให้เพิ่มเติมถ้อยคำเกี่ยวกับ“คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ
ชุมชนเฉพาะ” ในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ในตอนท้ายของ
มาตรา 13 (2) ซึ่งเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่
เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน ดังนี้
“เว้นแต่กรณีวิสาหกิจชุมชนเฉพาะให้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเฉพาะขึ้น
คณะหนึ่ง และให้มีอำนาจจัดการเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการ
ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งการกรมธุรกิจ
พลังงานให้เป็นหน่วยงานที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบธุรกิจผลิตน้ำมัน
เชื้อเพลิงพลังงานทดแทนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประกาศกำหนด” และให้คณะกรรมการส่งเสริม
วิสาหกิจชุมชนออกประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 13 (2) นี้ โดยกำหนดให้กรม
ธุรกิจพลังงานมีอำนาจสั่งการให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
กระทรวงพลังงานให้มีอำนาจหน้าที่ในการให้ความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตน้ำมัน
เชื้อเพลิงพลังงานทดแทนรวมทั้งน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน และกำหนดให้สำนักงาน
เศรษฐกิจการเกษตรมีอำนาจหน้าที่ในการให้ความรู้ทางเทคโนโลยีด้านการผลิตพืช
พลังงานทดแทนเช่น ปาล์มน้ำมัน สบู่ดำ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทน
และอนุรักษ์พลังงาน และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการที่กรมธุรกิจพลังงานประกาศกำหนดไว้ต่อไป โดยให้ร่างประกาศกรมธุรกิจ

พลังงานมีสาระสำคัญในการสนับสนุนความรู้ทางเทคโนโลยีด้านการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน ดังนี้

(1) กำหนดอำนาจกรมธุรกิจพลังงาน เพื่อการสนับสนุนปัจจัยด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน ผู้เขียนขอเสนอแนะให้กำหนดเป็นร่างประกาศกรมธุรกิจพลังงาน ว่าด้วยการส่งเสริมปัจจัยด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน โดยให้กรมธุรกิจพลังงานและคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเฉพาะมีอำนาจและหน้าที่ร่วมกันกำหนดและจัดการอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินธุรกิจผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนรวมทั้งน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนด้วย โดยให้กรมธุรกิจพลังงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการตามประกาศกรมธุรกิจพลังงานดังกล่าว เพื่อการกำหนดคุณสมบัติและจัดหาเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนและพืชพลังงานทดแทนมากกว่า 10 ปีมาเป็นวิทยากร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อมุ่งเน้นการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับความรู้ด้านเทคโนโลยีอันถือเป็นภูมิปัญญาสากลตามหลักการแนวคิดวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน โดยจัดการอบรมทุกเดือนหมุนเวียนกันไป ทั้งนี้ให้พิจารณาจากจำนวนวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนในจังหวัดนั้น ๆ หากมีผู้ประกอบการธุรกิจนี้มากกว่าให้จัดลำดับในการอบรมก่อน หากมีจำนวนเท่ากันให้เรียงลำดับตามตัวอักษร และให้กรมธุรกิจพลังงานมีอำนาจสั่งการ โดยตรงให้เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทั้ง อบต. และ อบจ. เข้ามามีส่วนร่วมในการอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนรวมทั้งน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนด้วย โดยระบุให้ตัวแทนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่ของ อบต. หรือ อบจ. นั้น เข้ามาอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีในการผลิตดังกล่าว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของ อบต. หรือ อบจ. สามารถตั้งงบประมาณประจำปีเพื่อสนับสนุนการอบรมเหล่านี้ได้

เพื่อสนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหาการสนับสนุนด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตข้างต้นอย่างยั่งยืนและสัมฤทธิ์ผล ผู้เขียนเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางการตรวจสอบและควบคุมการผลิตทั้งด้านการผลิตพืชพลังงานเพื่อ

ใช้เป็นวัตถุดิบและด้านการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการส่งเสริมปัจจัยด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน โดยหากการสนับสนุนด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตเป็นผลดีแล้ว การตรวจสอบและควบคุมก็จะบังคับตัวเลขการผลิตที่มีประสิทธิภาพของธุรกิจนี้ด้วยเช่นกัน จึงขอเสนอแนะให้บัญญัติร่างประกาศกรมธุรกิจพลังงานว่าด้วยการส่งเสริมปัจจัยด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน ดังนี้

(2) สำหรับปัจจัยการสนับสนุนความรู้ด้านการผลิตวัตถุดิบ ขอเสนอแนะให้ร่างประกาศกรมธุรกิจพลังงานฉบับนี้ กำหนดให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรส่งเสริมด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือทำให้ความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตพืชพลังงานทุกประเภท เช่น น้ำมันปาล์ม สบู่ดำ เป็นต้น รวมทั้งการกักเก็บน้ำมันพืชและสัตว์ที่ใช้แล้ว ให้มีคุณภาพเหมาะสมกับนำมาผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน เพื่อวัตถุประสงค์ในการเพิ่มปริมาณวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนให้มากขึ้น แต่ใช้ที่ดินในการผลิตเท่าเดิม โดยมีได้มุ่งพัฒนาเพียงปาล์มน้ำมันเป็นวัตถุดิบเท่านั้น

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอให้ประกาศกรมธุรกิจพลังงานนี้ บัญญัติเนื้อหาการควบคุมคุณภาพและราคาของวัตถุดิบดังกล่าวเพื่อการส่งออก การขนส่งภายในประเทศ และการนำเข้าวัตถุดิบด้วย และเสนอให้กำหนดให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรออกระเบียบเกี่ยวกับใบอนุญาตต่าง ๆ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีใบอนุญาตเพื่อผลิตวัตถุดิบพันธุ์พืชพลังงานทดแทน ต้องมีใบอนุญาตการขายหรือขนส่ง ใบอนุญาตการซื้อ ใบอนุญาตการเก็บรักษา ใบอนุญาตการแปรรูป ใบอนุญาตการสำรวจและทดสอบวัตถุดิบ และใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออก โดยแยกประเภทของใบอนุญาตต่าง ๆ เพื่อการตรวจสอบและควบคุมที่สะดวกมากขึ้นของหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่สำคัญต้องกำหนดโทษทางอาญาไว้สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดในระเบียบดังกล่าวนี้ด้วย โดยเฉพาะผู้ที่ตั้งใจขายหรือส่งออกวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนซึ่งบกพร่องด้านคุณภาพรวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการตามระเบียบนี้มีอำนาจขอความร่วมมือและข้อมูลจากหน่วยงานที่มีความรู้ด้านพืชพลังงานได้ทุกกรณี

(3) สำหรับการสนับสนุนปัจจัยด้านความรู้การผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชน นอกจากความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตน้ำมัน ไบโอดีเซลชุมชนตามร่างประกาศกรมธุรกิจพลังงาน ซึ่งให้อำนาจกรมธุรกิจพลังงานมีอำนาจมอบหมายให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานดำเนินการจัดอบรมด้านความรู้การผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทนแล้ว ผู้เขียนเสนอว่าประกาศกรมธุรกิจพลังงานดังกล่าวควรกำหนดเกี่ยวกับการขอหนังสือรับรองเพื่อแสดงว่าวิสาหกิจชุมชนนี้ผ่านการอบรมขั้นตอนการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนแล้ว โดยให้กำหนดระยะเวลาแน่นอนของหนังสือรับรองชั่วคราวคือ 1 ปี และกำหนดเงื่อนไขที่ชัดเจนในการต่อหนังสือรับรองออกไปอีก 3 ปี

นอกจากนั้นผู้เขียนขอเสนอให้บัญญัติให้อำนาจอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานสามารถแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคในจังหวัดต่าง ๆ จากคนในชุมชนหรือคนในชุมชนข้างเคียงซึ่งผ่านการฝึกอบรมจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานแล้วมีประสบการณ์ด้านการผลิตมากกว่า 3 ปี พร้อมทั้งให้อำนาจผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวตรวจสอบมาตรฐานเบื้องต้นจากตัวอย่างน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนทุกไตรมาส พร้อมทั้งให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการตรวจสอบมาตรฐานน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนดังกล่าวแก่วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาทดลอง 1 ปี และต้องพิจารณารับรองจากการทดลองใช้น้ำมันไบโอดีเซลชุมชนดังกล่าวในระยะเวลา 1 ปีอีกด้วย ทั้งนี้ให้เจ้าหน้าที่กรมธุรกิจพลังงานมีหน้าที่ในการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานของประกาศของกรมธุรกิจพลังงาน เรื่องกำหนดลักษณะและคุณภาพไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ. 2549 โดยผู้ประกอบการธุรกิจนี้สามารถนำส่งตัวอย่างน้ำมันที่ผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคประจำจังหวัด เพื่อไม่จำเป็นต้องจัดส่งมายังกรมธุรกิจพลังงานส่วนกลาง เว้นแต่กรณีที่ผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคประจำจังหวัดเห็นว่าผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานเบื้องต้นที่กำหนดและเห็นควรส่งให้เจ้าหน้าที่กรมธุรกิจพลังงานส่วนกลางตรวจสอบอีกครั้ง โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบในทุกกรณี และเมื่อผลตรวจสอบและการรับรองคุณภาพผ่านแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานออกหนังสือรับรองการอบรมการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนแบบถาวรให้แก่ผู้ประกอบการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน โดยให้มีอายุ 3 ปี พร้อมทั้ง

รายงานมายังกรมธุรกิจพลังงานภายใน 30 วันนับแต่วันที่ออกหนังสือรับรองดังกล่าว และสำหรับการต่ออายุหนังสือรับรองให้พิจารณาต่ออายุโดยผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งพิจารณาจาก ข้อมูลการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญประจำจังหวัดและเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่นซึ่งได้รับการอบรมแล้ว

3) ปัญหาปัจจัยด้านที่ดินในการผลิตวัตถุดิบ

จากการศึกษา ผู้เขียนพบว่าที่ดินที่จัดเพื่อการปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มีความเหมาะสมและเพียงพอกับการรองรับที่ดินของวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน เพื่อใช้ในชุมชน เนื่องจากข้อมูลของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2554 พบว่า เฉพาะที่ดินของเอกชนที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินฯ มีอยู่นอกเหนือจากที่ดินของรัฐที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินฯ มีอยู่นั้น ปัจจุบันคงเหลือถึงประมาณ 40,731 ไร่ จึงเสนอให้บัญญัติการสนับสนุนปัจจัยด้านที่ดินเพื่อปลูกพืชพลังงานในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และประกาศที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

(1) กำหนดให้แก้ไขนิยามคำว่า “กิจการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เรื่องกำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการส่งเสริมปัจจัยด้านที่ดินการเกษตรเพื่อปลูกพืชพลังงานทดแทนซึ่งนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนตาม ทฤษฎีนโยบายสาธารณะ อันเป็นหน้าที่รัฐที่จะต้องส่งเสริมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับที่ 10 เพราะถือเป็นนโยบายสาธารณะของรัฐ จึงเสนอให้ยกเลิกนิยามตาม ข้อ 2 ของประกาศดังกล่าว โดยให้ใช้ข้อความนี้แทน คือ

“2. กิจการที่เป็นการเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้หมายถึงกิจการแปรรูปผลิตผลเกษตรกรรม ซึ่งใช้ผลผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นหลัก และให้หมายถึงกิจการดังนี้

2.1 กิจการที่เป็นการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมเพื่อใช้เป็นปัจจัยการผลิต น้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน เช่น น้ำมันแก๊ส โซลาร์ น้ำมันไบโอดีเซล น้ำมันไบโอดีเซลชุมชน เป็นต้น”

(2) เสนอแนะให้เพิ่มเติมบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เป็นวรรคท้ายของมาตรา 30 ดังนี้ “กรณีกิจการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อใช้เป็นปัจจัยด้านวัตถุดิบการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน ให้สามารถจัดพื้นที่ทำกินได้มากกว่า 50 ไร่ แต่ไม่เกิน 400 ไร่ เฉพาะกรณีการประกอบกิจการในลักษณะชุมชน และ/หรือธุรกิจชุมชน เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินประกาศกำหนด” การบัญญัติเช่นนี้ก็เพื่อสนับสนุนกิจการในลักษณะชุมชนมิใช่การให้สิทธิในที่ดินลักษณะครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งดังเช่นพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ที่ผ่านมา ผู้เขียนนำแนวคิดโฉนดชุมชนมาเป็นหลักในการแก้ไข ซึ่งแนวคิดนี้สนับสนุนการให้สิทธิในที่ดินทำกินตกแก่ชุมชนโดยรวม มิใช่ให้แก่คนใดคนหนึ่งหรือครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง โดยผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขปัญหานี้ในรูปแบบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. 2553 เนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีนั้นขาดความมั่นคงในการบังคับใช้และเมื่อหมดช่วงบริหารของรัฐบาลที่ตราขึ้น การสนับสนุนนโยบายโฉนดชุมชนก็อาจถูกมองข้ามไป จึงเห็นควรให้แก้ไขไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์แก่ธุรกิจนี้มากที่สุด

(3) ให้เพิ่มเติมในพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เป็นมาตรา 30/1 คือ

“ข้อ 30/1 การจัดที่ดินทำกินให้แก่กิจการกิจการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อใช้เป็นปัจจัยการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน ให้ออกเป็นเอกสารสิทธิเพื่อให้คนในชุมชนถือร่วมกันเป็นลักษณะ “โฉนดของชุมชน” ทั้งนี้ การถือครองที่ดินเพื่อการทำกินดังกล่าวต้องมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแบ่งแยกการทำเกษตรกรรมเพื่อการผลิตพืชในการบริโภค และเพื่อผลิตพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการแปร

รูปในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดินตามประกาศของคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ที่ดินที่จัดตามมาตรานี้ไม่สามารถนำไปขายหรือจำนอง หรือทำนิติกรรมอื่นใดอันเป็นการก่อภาระผูกพันในที่ดินซึ่งถือว่าเป็นของส่วนรวมได้ แต่สามารถโอนให้แก่ทายาท หรือคนในชุมชนเดียวกันเท่านั้น โดยต้องมีหนังสือรับรองสถานะการทำกินในพื้นที่จากคนในชุมชนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของคนในชุมชนนั้น และไม่กำหนดระยะเวลาการถือครองที่ดิน”

การบัญญัติเช่นนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนิยามของคำว่า “กิจการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” และหลักการแนวคิด โฉนดชุมชน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์เกี่ยวกับปัจจัยด้านที่ดินกับวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนต่อไป

(4) ให้เพิ่มเติมเป็นมาตรา 30/2 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่คณะกรรมการที่จะถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการปัจจัยด้านที่ดินในการผลิตพืชพลังงานเป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงไบโอดีเซลชุมชน ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ต้องคำนึงถึงหลักการตาม ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพ ในการจัดที่ดิน และสอดคล้องกับหลักการคานอำนาจด้วย โดยเสนอให้เพิ่มใน พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ดังนี้

“ข้อ 30/2 ให้อำนาจคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม หรือ คปก. มีอำนาจตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหนึ่งชุด ใช้ชื่อว่า “คณะกรรมการเพื่อการจัดที่ดิน โฉนดชุมชนแก่วิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน” ประกอบด้วยกรรมการจำนวนตั้งแต่ 9 คนแต่ไม่เกิน 15 คน โดยให้เป็นบุคคลที่มาจาก ผู้นำชุมชนซึ่งบุกเบิกแนวคิด โฉนดชุมชน และผู้นำชุมชนซึ่งผ่านการอบรมด้าน เทคโนโลยีการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน (รวมถึงน้ำมันไบโอดีเซลชุมชน ด้วย) แล้ว รวมจำนวน 3 คนขึ้นไป และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นนักวิชาการด้านการปฏิรูปที่ดินจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินฯ หรือ สปก. จำนวน 2 คนขึ้นไป และผู้ทรงคุณวุฒิจาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 2 คนขึ้นไป และเจ้าหน้าที่ของ อบต. อบจ. จำนวน 2 คนขึ้นไป ซึ่งการระบุเจ้าพนักงานรัฐส่วนท้องถิ่นเข้ามาด้วยก็ด้วยเหตุผลของการมี

ส่วนร่วมของคนในชุมชนและทราบความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยให้ทั้งหมดที่กล่าวมาร่วมเป็นกรรมการในคณะอนุกรรมการเพื่อการจัด โฉนดชุมชนแก่วิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงพลังงานทดแทน โดยการลงมติเรื่องใด ๆ นั้น ให้ถือเสียงข้างมาก และกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการเพื่อการจัดที่ดิน โฉนดชุมชนฯ ดังนี้

(1) ประสานงาน และสั่งการกับ อบต. และอบจ. ในการรับขึ้นทะเบียนชุมชนที่ยื่นคำขออนุญาตโฉนดชุมชน โดยระบุชื่อไว้ต่อท้าย ตัวอย่างเช่น โฉนดชุมชนบ้านคลองโยง จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

(2) ประสานงานและสั่งการกับ อบต. อบจ. ในการจัดเตรียมข้อมูลประชากรของชุมชน รายละเอียดการเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ โดยให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

(3) ให้ความรู้ และรวบรวมข้อมูลเชิงลึก และเอกสารประกอบที่ถูกกำหนดไว้จากคนในชุมชน เพื่อประกอบการพิจารณาการขึ้นทะเบียนโฉนดชุมชนของชุมชนนั้น ๆ

(4) จัดทำรายงานเพื่อชี้แจงการพิจารณาการขึ้นทะเบียนดังกล่าวพร้อมเหตุผลประกอบการพิจารณาไปยังคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม เช่น จำนวนครอบครัวที่ทำกินในชุมชน ประเภทการทำกิน ระยะเวลาในการเข้าทำกินในพื้นที่ชุมชนนั้น จำนวนพื้นที่ที่สามารถจัดได้ เป็นต้น

อนึ่งการอนุมัติการขึ้นทะเบียนโฉนดชุมชนนี้ ให้ปฏิบัติตามประกาศของคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดิน หรือ คปก.”

เพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐและเอกชนเพิ่มเติม จึงต้องให้คณะอนุกรรมการฯดังกล่าวศึกษา การวางแผนการเยียวยาสำหรับที่ดินสำหรับปลูกพืชเพื่อการบริโภค หลักการคำนวณค่าตอบแทนสำหรับการผลิตพืชพลังงานทดแทน เงื่อนไขการจับจองพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกพืชพลังงาน การบังคับใช้กับการนำที่ดินของเอกชนมาจัดสรร การโอนสิทธิในการทำกินในที่ดินที่ได้รับจัดสรร เป็นต้น เพื่อประโยชน์สูงสุดในการออกประกาศหรือระเบียบใด ๆ เพิ่มเติมต่อไปในอนาคต

2.3 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล

ชุมชน

จากการศึกษา ผู้เขียนเสนอให้บัญญัติยกเลิกข้อ 8 (3) ของประกาศกรมธุรกิจพลังงานประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่องกำหนดลักษณะและคุณภาพไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ. 2549 โดยให้ใช้ถ้อยคำเหล่านี้แทนดังนี้

“ข้อ 8 (3) จัดเก็บตัวอย่างจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) เพื่อส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพ ทุก ๆ 3 เดือนนับแต่ได้หนังสือรับรองแล้ว โดยนำส่งที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนกลางหรือผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคประจำจังหวัด โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น”

นอกจากนี้ขอเสนอให้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานดังกล่าว เป็นอีกหมวดหนึ่ง โดยใช้ชื่อว่า “หมวด การตรวจสอบลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน)” ในตอนท้ายของประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่องกำหนดลักษณะและคุณภาพไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ. 2549 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบมาตรฐานของน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนที่ผลิตโดยวิสาหกิจชุมชน ซึ่งยากต่อการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของกรมธุรกิจพลังงานในส่วนกลาง โดยผู้เขียนนำประโยชน์จากการศึกษากฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลมาใช้ให้เหมาะสมกับธุรกิจผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนของประเทศไทย โดยเสนอให้มีเนื้อหาเพิ่มเติม ดังนี้

1) ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานสามารถแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคในจังหวัดต่าง ๆ จากคนในชุมชนหรือคนในชุมชนข้างเคียงซึ่งผ่านการฝึกอบรมจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานแล้วมีประสบการณ์ด้านการผลิตมากกว่า 3 ปี โดยให้ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวมีหน้าที่ตรวจสอบลักษณะ คุณภาพจากตัวอย่างน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนของวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนทุกไตรมาส ในช่วงระยะเวลาทดลองทั้งสิ้น 1 ปี เฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจที่มีการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนไม่เกิน 100 ลิตรต่อวัน โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

2) ให้จัดส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์เพื่อตรวจสอบก่อนในการขอหนังสือรับรองชั่วคราวในช่วง 1 ปี โดยนำส่งที่ผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคประจำจังหวัด และเมื่อผลตรวจสอบและการรับรองคุณภาพผ่านแล้วตามหลักเกณฑ์ที่กรมธุรกิจพลังงานประกาศกำหนดต่อไป ก็จะได้รับหนังสือรับรองแบบถาวรอายุ 3 ปี เพื่อเป็นการลดขั้นตอน และไม่สร้างภาระค่าใช้จ่ายให้ผู้ประกอบการธุรกิจในระดับชุมชน

3) ให้ผู้ประกอบการนี้ต่ออายุหนังสือรับรองแบบถาวร 3 ปี ได้ก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว โดยให้อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ ปฏิบัติราชการแทน โดยให้มีอำนาจพิจารณาการต่ออายุหนังสือรับรองตามการรับรองและข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคประจำจังหวัด เพื่อเป็นการกระจายอำนาจดำเนินการ อันจะทำให้ลดขั้นตอนยุ่งยากและลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของผู้ประกอบการได้

4) ให้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการนี้จัดทำรายงานเกี่ยวกับการบริโภคน้ำมันไบโอดีเซลชุมชนและการดูแลคุณภาพน้ำมันทุก ๆ 6 เดือนส่งให้แก่ผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคประจำจังหวัด เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และจัดส่งให้กรมธุรกิจพลังงานต่อไป

5) บัญญัติเงื่อนไขความรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดจากผลิตภัณฑ์น้ำมันไบโอดีเซลชุมชน เพื่อเป็นการวางมาตรการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งกรมธุรกิจพลังงานนี้ โดยเทียบเคียงกับมาตรา 3 ของมติ ANP ของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล เพื่อเป็นการสร้างหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในการต่ออายุหนังสือรับรองอีกครั้งละ 3 ปี ให้ชัดเจนมากขึ้น

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2548

เป็นปีที่ 60 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“วิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิตินุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิตินุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อ การพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัว กันโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย “กิจการวิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า กิจการของวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

“คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด” หมายความว่า

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด แล้วแต่กรณี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ หมวด 1 วิสาหกิจชุมชน

มาตรา 5 วิสาหกิจชุมชนใดที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ต้องยื่นคำขอ จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 6 เมื่อกรมส่งเสริมการเกษตรได้รับคำขอจดทะเบียนและเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนที่ยื่นคำขอจดทะเบียนมีลักษณะและวัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้กรมส่งเสริมการเกษตรรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่วิสาหกิจชุมชนนั้น

มาตรา 7 การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน
- (2) ชื่อและที่อยู่ของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน
- (3) ชื่อและที่อยู่ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- (4) กิจการที่วิสาหกิจชุมชนมีความประสงค์จะดำเนินการ

มาตรา 8 ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนต่อ กรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งประสงค์จะดำเนินการต่อไปแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

วิสาหกิจชุมชนใดไม่แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน ให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีหนังสือเตือนให้วิสาหกิจชุมชนนั้นแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ถ้าไม่มีการแจ้งตามคำเตือนดังกล่าว ให้กรมส่งเสริมการเกษตรถอนชื่อออกจากทะเบียน

วิสาหกิจชุมชนใดประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตร
ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด
หมวด 2 เครื่องข่ายวิสาหกิจชุมชน

มาตรา 9 ให้นำบทบัญญัติในหมวด 1 มาใช้บังคับแก่การจดทะเบียนจัดตั้ง
การแจ้งดำเนินกิจการ และการเลิกกิจการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน โดยอนุโลม

ให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว
มีสิทธิขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 10 การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามข้อบังคับของ
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนั้น

ข้อบังคับตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยจะต้องกำหนดให้การดำเนินการของ
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเป็นไปตามความสมัครใจโดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติ
บุคคลก็ได้

มาตรา 11 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอาจดำเนินการดังต่อไปนี้ได้

(1) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายในของวิสาหกิจชุมชน
ในเครือข่าย ดังต่อไปนี้

(ก) ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งหรือการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ
การนำวัตถุดิบ ทรัพยากรหรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชน
และสภาพท้องถิ่น

(ข) ให้ความรู้ การฝึกอบรม หรือความช่วยเหลือในการปรับปรุง
หรือพัฒนาการผลิต การให้บริการ การบริหารจัดการ การหาทุน การตลาด และอื่น ๆ
อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ค) ให้คำแนะนำหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการ
ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และ
ระดับประเทศ

(2) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายนอกของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นคนกลางในการติดต่อกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรการมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชน เพื่อขอรับความช่วยเหลือและการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ข) ประสานงานกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ หรือดำเนินกิจกรรมอื่นอันเป็นประโยชน์หรือเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(3) เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมความสามัคคีและการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าในด้านคุณภาพของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ และการพัฒนาการตลาด

(4) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายหรือมาตรการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรการมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หมวด 3 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

มาตรา 12 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย

(1) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

(2) กรรมการจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนสิบสามคน ได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้อำนวยการธนาคารออมสิน

(3) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จำนวนสิบคน ซึ่งคณะกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน แต่งตั้งจากบุคคลซึ่ง ได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนตามระเบียบ ที่รัฐมนตรีกำหนด

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน แต่งตั้งจาก บุคคลซึ่งมีความรู้ความ เชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรแต่งตั้งผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตรหนึ่งคนเป็น ผู้ช่วยเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้งผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน อีกหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 13 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการและ แผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

(2) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

(3) ให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุน หรือให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจ ชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(4) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการ วิสาหกิจชุมชน

(5) สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงาน กิจการวิสาหกิจชุมชน

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 14 กรรมการตามมาตรา 12 (3) และ (4) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (3) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น
- (4) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออกหรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ ที่ปรึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่กรณีที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ถือว่า มีลักษณะต้องห้ามเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 12 (4)

- (6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (7) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (8) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยไม่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษ เว้นแต่ในความคิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 15 กรรมการตามมาตรา 12 (3) และ (4) มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ให้กรรมการนั้น ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 16 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา 12 (3) และ (4) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(4) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยไม่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ เว้นแต่ ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 14

มาตรา 17 ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา 12 (3) และ (4) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

มาตรา 18 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียง ชี้ขาด

มาตรา 19 คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่ง อย่างใดแทนคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ และให้นำความในมาตรา 18 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 20 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้

(1) ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรุงเทพมหานครประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือรองผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน ผู้แทนกรมส่งเสริมการค้าส่งออก ผู้แทนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนสำนักงานพัฒนา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนธนาคารออมสิน ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จำนวนหกคนซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน ในกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ และเกษตรจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

(2) ในจังหวัดอื่น ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาการจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทนกรมสรรพากรที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารออมสินที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจำนวนหกคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน

ในจังหวัดนั้นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน ในจังหวัดนั้น เป็นกรรมการ และเกษตรจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 21 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และแผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดแล้วแต่กรณี

(2) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

(3) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตรเครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจ ชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี

(4) พิจารณาหรือเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 4

(5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติ ให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การดำเนินการตาม (2) (3) หรือ (4) ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย มาตรการ หรือแผนการพัฒนา และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่คณะกรรมการกำหนดหรือเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา 22 ให้นำความในมาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 และมาตรา 17 มาใช้บังคับแก่กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี แต่งตั้ง โดยอนุ โลม เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดังกล่าวตามมาตรา 16 (3) ให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้ออก

ให้นำความในมาตรา 18 และมาตรา 19 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดโดยอนุ โลม

มาตรา 23 ให้กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการตามมาตรา 20 และกรรมการตามมาตรา 31 ได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 24 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ คณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่และรับผิดชอบงานตามวรรคหนึ่ง ที่เกี่ยวกับงานของ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หมวด 4 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

มาตรา 25 วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วสามารถขอรับการส่งเสริม หรือสนับสนุนจากคณะกรรมการได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 26 ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการ วิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับ ขบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน ไม่ว่าจะการบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิมีความ เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการ พัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วตามมาตรา 26 อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจ ชุมชนในระดับ ที่สูงขึ้นตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนและการออกแบบที่ ทันสมัยตามความต้องการของตลาด การร่วมมือซึ่งกันและกัน หรือให้ความช่วยเหลือใน การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ การผลิต การจัดการ และการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

มาตรา 28 ในกรณีที่วิสาหกิจชุมชนประสงค์จะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่าย วิสาหกิจชุมชนหรือดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใด ๆ ให้คณะกรรมการให้การ

สนับสนุนในการจัดตั้ง การประกอบการ การตลาด รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาครัฐกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

มาตรา 29 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์และการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้าหรือการรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิด หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการ เพื่อให้สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นที่เชื่อถือ รวมทั้งปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ

ในการส่งเสริมตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพิจารณาให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือ แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า หรือให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา 30 ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการที่คณะกรรมการจัดให้มีขึ้นตามมาตรา 26 และมาตรา 27 และ การส่งเสริมหรือการสนับสนุนตามมาตรา 28 และมาตรา 29

(2) ให้การส่งเสริมและสนับสนุน หรือประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการประกอบการ

(3) จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์และเป็นไปตามความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การฝึกอบรมด้านการจัดการ การบัญชี ภาษีอากร หรือการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีด้านการผลิตหรือการตลาด

(4) เสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใด ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานหรือการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

(5) ดำเนินการในเรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

มาตรา 31 ให้มีคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสองคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ประสานการดำเนินการของกองทุนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนที่ไม่เกิดประโยชน์ และส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

(2) ติดตาม และประเมินการดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชน

(3) เสนอแนะต่อกองทุนที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานหรือ การแก้ไขปัญหาเงินทุนในการสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน

(4) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำความในมาตรา 15 มาตรา 16 และมาตรา 17 มาใช้บังคับแก่กรรมการประสานนโยบาย กองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งโดยอนุโลม เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดังกล่าวตามมาตรา 16 (3) ให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการให้ออก

ให้นำความในมาตรา 18 มาตรา 19 และมาตรา 24 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนโดยอนุโลม

มาตรา 32 ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใดกำหนดให้กิจการวิสาหกิจชุมชนต้อง ดำเนินการใดอันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้ มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการวิสาหกิจชุมชน ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 33 ในกรณีที่คณะกรรมการประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรา 30 แล้วไม่บรรลุผล ให้คณะกรรมการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป บทเฉพาะกาล

มาตรา 34 ในวาระเริ่มแรกให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้ง
กรรมการตามมาตรา 12 (3) และ (4) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตามมาตรา 20 ให้แล้ว
เสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

หมายเหตุ: เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เศรษฐกิจ
ชุมชนเป็นพื้นฐานของ การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชน
ในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทาง การค้าทั้งในระดับ
ภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และ ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการ
จัดการ และ การพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้
และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้า
ในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบ
กิจการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน

เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร

(ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ. 2549

ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน
เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร
(ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ. 2549

เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนได้มีการผลิตและการใช้ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 25 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ. 2549”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในประกาศนี้

“เครื่องยนต์การเกษตร” หมายความว่า เครื่องยนต์สูบเดียว 4 จังหวะ สูบนอน ระบายความร้อนด้วยน้ำ

ข้อ 4 ประกาศนี้มีให้ใช้บังคับกับไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ที่จำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายไปนอกราชอาณาจักรโดยการขนส่งทางทะเล

ข้อ 5 ภายใต้บังคับของข้อ 11 ลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ให้เป็นไปตามรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

การเติมสารเติมแต่งในไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ให้ผู้ค้ำน้ำมันแจ้งขอความเห็นชอบและต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานก่อน จึงจะดำเนินการได้

ข้อ 6 ให้ผู้ค้าน้ำมันที่ประสงค์จะจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ยื่นแบบแจ้งขอรับความเห็นชอบการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่าย

ข้อ 7 เมื่ออธิบดีให้ความเห็นชอบการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ตามที่ผู้ค้าน้ำมันแจ้งแล้ว กรมธุรกิจพลังงานจะออกหนังสือรับรองการให้ความเห็นชอบ ตามแบบ นพ. 426 ท้ายประกาศนี้ หนังสือรับรองการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 3 ปีนับแต่วันที่ออก

ข้อ 8 ผู้ค้าน้ำมันที่ได้รับการความเห็นชอบให้จำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ตามข้อ 7 ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังนี้

(1) ติดป้ายแสดงชื่อ “ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) สุบเดียว 4 จังหะ สุบนอน ระบายความร้อนด้วยน้ำ” ขนาดตัวอักษรไม่ต่ำกว่า 5 เซนติเมตร ณ จุดจำหน่ายให้เห็นได้อย่างชัดเจน

(2) ผลิตหรือจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในหนังสือรับรอง

(3) จัดเก็บตัวอย่างไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) เพื่อส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพตามความจำเป็น เป็นครั้งคราวตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

(4) รายงานข้อมูลการจัดการจัดหา การจำหน่าย และยอดคงเหลือของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ตามแบบ นพ. 427 ท้ายประกาศนี้ ต่อกรมธุรกิจพลังงาน ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

(5) ผู้ค้าน้ำมันที่ประสงค์จะทำการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ชื่อ สถานที่ตั้ง สำนักงานใหญ่ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย หรือรายละเอียดใด ๆ ที่ได้แจ้งหรือระบุไว้ในแบบแจ้งซึ่งได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ทำหนังสือแจ้งต่อกรมธุรกิจพลังงานล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันที่ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

(6) ผู้ค้าน้ำมันที่ประสงค์เลิกการผลิต การจำหน่าย ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ให้ทำหนังสือแจ้งต่อกรมธุรกิจพลังงาน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกการผลิต การจำหน่าย แล้วแต่กรณี

ข้อ 9 การยื่นแบบแจ้งเพื่อขอรับความเห็นชอบตามข้อ 6 ให้ยื่น ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(1) กรณีสถานประกอบการ หรือสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นที่ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ กรมธุรกิจพลังงาน

(2) กรณีสถานประกอบการหรือสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ ให้ยื่นต่อสำนักงานพลังงานภูมิภาค ที่กำกับดูแลในเขตรับผิดชอบจังหวัดนั้น หรือ หน่วยงานบริการธุรกิจพลังงาน ณ จังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่

ข้อ 10 ให้ผู้ค้าน้ำมันซึ่งอยู่ในข่ายที่จะต้องขอรับความเห็นชอบการจำหน่ายหรือ มีไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ในวันที่ ประกาศนี้มีผลใช้บังคับยื่นแบบแจ้งขอรับความเห็นชอบการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อ จำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 11 ลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ที่ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายดังต่อไปนี้ จะไม่เป็นไปตามที่กำหนดในรายละเอียด แนบท้ายประกาศนี้ได้ แต่ผู้ค้าน้ำมันต้องแจ้งลักษณะและ คุณภาพของน้ำมันดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดในรายละเอียดแนบท้าย เพื่อขอความเห็นชอบและต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานก่อน

(1) ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) เพื่อการ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร นอกจากการขนส่งทางทะเล

(2) ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) เพื่อการ นำไปใช้ตามโครงการหรือนโยบายของรัฐบาล หรืองานวิจัย

(3) ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ที่นำเข้ามา ในราชอาณาจักรสำหรับใช้ตามโครงการหรือนโยบายของรัฐบาล หรืองานวิจัย

(4) ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรสำหรับใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซล

(5) ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) เพื่อการจำหน่ายให้แก่ผู้ค้าน้ำมันซึ่งเป็นผู้ผลิตไบโอดีเซล สำหรับนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซล

(6) ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) เพื่อการจำหน่ายให้แก่ผู้ค้าน้ำมันสำหรับวัตถุประสงค์ตาม (1)

(7) ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) เพื่อการจำหน่ายให้แก่ผู้ผลิตไบโอดีเซล หรือผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 สำหรับวัตถุประสงค์ตาม (2)

ข้อ 12 การขอและการให้ความเห็นชอบตามข้อ 5 วรรคสอง และข้อ 11 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2549

พานิช พงศ์พิโรดม

อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน

รายละเอียดแนบท้ายประกาศกรมธุรกิจพลังงาน
เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน)

พ.ศ. ๒๕๔๙

รายการ	ข้อกำหนด	ขีดจำกัด	อัตราสูงต่ำ	วิธีทดสอบ ^{1/}
1	ความหนาแน่น ณ อุณหภูมิ 15 ^o C (Density at 15 ^o C,	กิโลกรัม/ลูกบาศก์เมตร kg/m ³)	ไม่ต่ำกว่า และ ไม่สูงกว่า	860 900 ASTM D 1298
2	ความหนืด ณ อุณหภูมิ 40 ^o C (Viscosity at 40 ^o C,	เซนติสโตกส์ cSt)	ไม่ต่ำกว่า และ ไม่สูงกว่า	1.9 8.0 ASTM D 445
3	จุดวาบไฟ (Flash Point,	องศาเซลเซียส °C)	ไม่ต่ำกว่า	120 ASTM D 93
4	กำมะถัน (Sulphur,	ร้อยละโดยน้ำหนัก %wt.)	ไม่สูงกว่า	0.0015 ASTM D 2622
5	จำนวนซีเทน (Cetane Number)		ไม่ต่ำกว่า	47 ASTM D 613
6	เถ้าซัลเฟต (Sulphated Ash,	ร้อยละโดยน้ำหนัก %wt.)	ไม่สูงกว่า	0.02 ASTM D 874
7	น้ำและตะกอน (Water and Sediment,	ร้อยละโดยปริมาตร %vol.)	ไม่สูงกว่า	0.2 ASTM D 2709
8	การกัดกร่อนแผ่นทองแดง (Copper Strip Corrosion)		ไม่สูงกว่า	หมายเลข 3 ASTM D 130
9	ค่าความเป็นกรด (Acid Number,	มิลลิกรัมโปแตสเซียมไฮดรอกไซด์/กรัม mg KOH/g)	ไม่สูงกว่า	0.80 ASTM D 664
10	กลีเซอรินอิสระ (Free glycerin,	ร้อยละโดยน้ำหนัก %wt.)	ไม่สูงกว่า	0.02 ASTM D 6584
11	กลีเซอรินทั้งหมด (Total glycerin,	ร้อยละโดยน้ำหนัก %wt.)	ไม่สูงกว่า	1.5 ASTM D 6584
12	สี (Colour)			ม่วง ^{2/} ตรวจพินิจด้วย สายตา
13	สารเติมแต่ง (ถ้ามี) (Additive)		ให้เป็นไปตามที่ได้รับความเห็นชอบจาก อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน	

หมายเหตุ 1/ วิธีทดสอบอาจใช้วิธีอื่นที่เทียบเท่าก็ได้ แต่ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งให้ใช้วิธีที่กำหนดในรายละเอียดแนบท้ายนี้

2/ ใช้สารประกอบประเภท 1,4-dialkylamino anthraquinone และ alkyl derivatives of azobenzene-4-azo-2-naphthol

 กรมธุรกิจพลังงาน	แบบแจ้งเพื่อขอรับความเห็นชอบ การจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่าย ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน)	เฉพาะเจ้าหน้าที่ รับเลขที่..... รับวันที่.....
☐ ผู้ผลิต ☐ ผู้จำหน่าย	☐ บุคคลธรรมดา ☐ นิติบุคคล ☐ อื่นๆ ชื่อ..... ประเภทผู้ค้ำน้ำมัน ☐ ม๗ ☐ ม๑๐ ☐ ม๑๑ ☐ อื่นๆ.....	ทะเบียนนิติบุคคลเลขที่..... เลขทะเบียนผู้ค้ำน้ำมัน.....
ข้าพเจ้าขอรับความเห็นชอบจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้		
สถานที่ตั้ง สำนักงานแห่งใหญ่	เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....	
สถานที่ผลิต	เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร..... กำลังการผลิต..... ลิตร/ครั้ง..... ลิตร/วัน..... วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต.....	
สถานที่จำหน่าย	เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร..... ลักษณะการจำหน่าย ☐ ห่วงจ่าย ☐ หลอดแก้ว ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	
เอกสารประกอบการพิจารณา	☐ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้จดทะเบียน (กรณีเป็นบุคคลธรรมดา) ☐ สำเนาทะเบียนบ้านสถานประกอบการ (กรณีเป็นบุคคลธรรมดา) ☐ สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่ออกให้ไม่เกินหกเดือน (กรณีที่เป็นนิติบุคคล) ☐ หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี) พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ ☐ อื่นๆ.....	
(ประทับตรานิติบุคคล)	ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นถูกต้องและเป็นจริงทุกประการ ลงลายมือชื่อ..... ผู้ขอรับความเห็นชอบ (.....) วันที่.....	

เลขที่.....

แบบ นพ. ๔๒๖

หนังสือรับรอง

การให้ความเห็นชอบการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่าย
ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน)

หนังสือรับรองฉบับนี้ ออกให้เพื่อแสดงว่า ผู้ค้าน้ำมันชื่อ.....
มีที่อยู่/ที่ตั้งสถานประกอบการหรือสำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่..... ตรอก/ซอย.....
ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
จังหวัด..... ได้รับความเห็นชอบการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซล
สำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ณ สถานที่ที่กำหนดดังต่อไปนี้

- สถานที่ผลิต.....
- สถานที่จำหน่าย.....

โดยผู้ขอรับความเห็นชอบการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์-
การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดท้ายหนังสือรับรองฉบับนี้

การจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน)
ตามหนังสือรับรองฉบับนี้ ให้ใช้ได้ตั้งแต่วันที่..... จนถึงวันที่.....

ออกให้ ณ วันที่.....

อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน

ประทับตรากรมธุรกิจพลังงาน

เงื่อนไขการให้ความเห็นชอบการจำหน่ายหรือมิไว้เพื่อจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับ
เครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน)

(๑) ติดป้ายแสดงชื่อ “ ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) สูบเดียว ๔ จังหวะ สูบนอน ระบายความร้อนด้วยน้ำ ” ขนาดตัวอักษรไม่ต่ำกว่า ๕ เซนติเมตร ณ จุดจำหน่ายให้เห็นได้อย่างชัดเจน

(๒) ผลิตหรือจำหน่ายไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในหนังสือรับรอง

(๓) จัดเก็บตัวอย่างไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) เพื่อส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพตามความจำเป็นเป็นครั้งคราวตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๔) รายงานข้อมูลการจัดหา การจำหน่าย และยอดคงเหลือของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ต่อกรมธุรกิจพลังงาน ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป ตามแบบ นพ. ๔๒๗ ท้ายประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน)

(๕) ผู้ค้าน้ำมันที่ประสงค์จะทำการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ชื่อ สถานที่ตั้ง สำนักงานใหญ่ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย หรือเพิ่มเติมรายละเอียดใดๆ ที่ได้แจ้งหรือระบุไว้ในแบบแจ้งซึ่งได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ทำหนังสือแจ้งต่อกรมธุรกิจพลังงาน ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ก่อนวันที่ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

(๖) ผู้ค้าน้ำมันที่ประสงค์เลิกการผลิต การจำหน่าย ไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) ให้ทำหนังสือแจ้งต่อกรมธุรกิจพลังงาน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกการผลิต การจำหน่าย แล้วแต่กรณี